

Intervjuude kokkuvõte

Tellija: Tartu Linnavalitsuse linnavarade osakond

Teostaja: HeiVäl OÜ / Kaido Väljaots ja Katrin Saar

7. november 2018

HeiVäl Consulting™ / HeiVäl OÜ
Lai 30, 51005 Tartu
Kollane 8/10-7, 10147 Tallinn
GSM: +372 528 0270
Skype: kaidovaljaots
e-mail: kaido.valjaots@heival.ee
<http://www.heival.ee>

Sisukord

Sissejuhatus

1. Mis on kultuuriteenuseid pakkuvate hoonete peamised kitsaskohad täna Tartus?

2. Mida ja millises mahus peaks planeeritav kultuurikeskus Tartu südalinnas pakkuma?

3. Mis on Teie soovitusel kultuurikeskuse idee eestvedajatele ja hiljem arendajatele?

Kokkuvõte

Sissejuhatus

- Intervjuud Tartu linna kultuurivaldkonna eestvedajatega toimusid suve alguses juunis.
- Toimus 19 kohtumist, mille käigus andsid tagasisidet 25 inimest 14-st eri organisatsioonist.
- Intervjuude läbiviimiseks suheldi Tartu LV poolt esitatud kontaktisikutega.
- Intervjuude käigus kogusime tagasisidet neljale küsimusele:
 - mis on kultuuriteenuseid pakkuvate hoonete peamised kitsaskohad täna Tartus;
 - mida ja millises mahus peaks planeeritav kultuurikeskus Tartu südalinnas pakkuma;
 - mis on Teie soovitud kultuurikeskuse idee eestvedajatele ja hiljem arendajatele;
 - milline kultuurikeskus (riik, linn või nimi) võiks olla Tartule sobivaks eeskujuks?

Sisukord

Sissejuhatus

1. Mis on kultuuriteenuseid pakkuvate hoonete peamised kitsaskohad täna Tartus?

2. Mida ja millises mahus peaks planeeritav kultuurikeskus Tartu südalinnas pakkuma?

3. Mis on Teie soovitusel kultuurikeskuse idee eestvedajatele ja hiljem arendajatele?

Kokkuvõte

17/19 ettepanekut

Paljud Tartu kultuuriasutused tegutsevad ajaloolistes algselt korteriteks mõeldud hoonetes, kus on vähe ruumi ja tingimusi kaasaegseks kultuuritööks, et pakkuda teenuseid. Kitsakohtade ilmingud on järgmised:

- muinsuskaitse piirangud ruumide muutmisel;
- raskesti ligipääsetavad puuetega inimestele - kõrged trepid;
- viletsad võimalused fassaadil tänavafondis reklaami kasutada;
- puuduvad kaasaegsed siseruumide kliima ja turvalisuse nõuded;
- puuduvad võimalused lastevankrite turvaliseks parkimiseks;
- suured halduskulud, sest ajaloolised hooned ei ole energiasäästlikud;
- linna muuseumidel puudub koht, kuhu tuua rahvusvahelisi näitusi;
- puudub võimalus pakkuda ööpäevaringselt tasuta ligipääsu avalikule ruumile.

Näited: Kirjanduse Maja, linnaraamatukogu, Tartmus, Kirjandusmuuseum, Linnamuuseum, Laulupeomuuseum, Tiigi Seltsimaja, Loomemajanduskeskus ja Antoniuse Gild, enamuse Tartu Ülikooli kultuuritegevusega seotud hooneid, Mänguasjamuuseum ja Teatri Kodu, Tartu Uus Teater, Rahvaülikool, Laste Kunstikool, muusikakool on väike ja Annelinna noortekeskuse olukord on halb jpt. Seda võimendab veel olukord, kus riik (ERM, AHHA) ja Tartu Ülikool (raamatukogu, ülikooli muuseum, zooloogiamuuseum, ülikooli kunstimuuseum) on saanud oma hooned korrastatud.

10/19 ettepanekut

Puudus on keskmise suurusega (200-300 m²), vajalike lisaruumidega ning kaasaegse heli- ja valgustehnikaga varustatud kontserdi- ja konverentsisaalist, mis ei mõjuks steriilselt. Koht, kus on võimalus teha salvestusi ja rajada tehnilist installatsiooni.

Linnal puudub kaasaegne tehnilistele tingimustele vastav linna kunstigalerii. Kunstnikud maalivad kodu ateljeedes. Hea kaasaegne galerii aitab müüa head kunsti ning see aitaks parandada kunstiinimeste sissetulekuid. Maailmanimega kunstinäitusi on keeruline Tartus eksponeerida.

7/19 ettepanekut

Spetsiaalselt kontserdi- või konverentsitegevuseks rajatud pindadel on **kõrged rendihinnad**, mis pole väikekorraldajatele sageli taskukohased (Näiteks: Vanemuise Kontserdimaja, Elleri kooli Tubina saal, Dorpati konverentsikeskus, ERMi saalid).

Parkimisvõimalused Tartu kesklinnas on piiratud.

Paljud Tartu kultuuriasutused **tegutsevad mitmes eri kohas** linnas laiali ja neil on **ruumipuudus**. N: Linnaraamatukogu, Tartmus on kolmes eri kohas, Rahvaülikool paikneb kolmes eri hoones (täna 800 m², kuid oleks tarvis 1500 m²) jpt."

3-4/19 ettepanekut

Kesklinnas **puudub avalik kultuuriruum**, kus saab aega veeta ja kunsti tarbida. Puudub ruum, kus oleks mõnus lugeda raamatuid. Kultuur kipub kesklinnast ära kaduma.

Tartul **puudub kultuurisümbol**.

Tartu muutub rahvusvahelisemaks (tudengid, idufirmade kogukond, turistid, teadlased, ...), kuid **meil ei ole häid võimalusi rahvusvahelistele külalistele kultuuriteenuseid pakkuda**. Tartu väliskülalised, kes tulevad korduskülastusele, siis mida neile pakkuda? 100+ inimesele on veel väiksem valim tegevusi pakkuda. Väliskülalisel on tihti limiteeritud vaba aeg 1-2 tundi.

1-2/19 ettepanekud

Tartu kultuuriasutused on põlvkondade kaupa spetsialiseerunud või on valdkondlikult spetsialiseeritud. Nad on oma maja kesksed.

Tartus puudub suur 1200 kohaga saal.

Linnas on vähe saale, kus saab tegeleda tantsimisega. Lilles on kaks saali ja Atlantises viis saali, kuid seda on vähe.

Vana Vanemuine ja kontserdimaja ei tõmba noori, sinna ei soovita minna.

Eakatel puuduvad täna head ruumid, kus olla koos.

Puudub Tartu linna ja Tartu Ülikooli ühisosa. Ülikoolil on tekkimas väike eraldatus, sest iga õppesuund on saanud valmis oma eraldiseisva uue hoone. On suurenenud vabakutseliste üksi töötavate inimeste arv, kellel pole head kohtumispaika.

Sisukord

Sissejuhatus

1. Mis on kultuuriteenuseid pakkuvate hoonete peamised kitsaskohad täna Tartus?

2. Mida ja millises mahus peaks planeeritav kultuurikeskus Tartu südalinnas pakkuma?

3. Mis on Teie soovitusel kultuurikeskuse idee eestvedajatele ja hiljem arendajatele?

Kokkuvõte

Lahendusettepanekud (1-2)

Uued multifunktsionaalsed ruumid linnaraamatukogule (5800 m²) ja kunstimuuseumile.

- Lugemissaal oleks mõnus istumise ala koos näituse pindadega, kus saab eksponeerida kunsti. Lugeja saab tutvuda kunstiga, aga tal ei teki muuseumi tunnet.
- Populaarsematele raamatutele võiks olla iseteeninduslik raamatukogu.
- Maja peab olema oma ajast ees. Keskus peab moodustama ühtse terviku.
- Majas on kommunikatsioonid lihtsasti muudetavad.
- Majas on korraga ca 1000 inimest ja maja külastab iga päev 8000 inimest (näiteks Turu raamatukogu külastab täna iga päev 4500 inimest).

16

Hoone funktsioon peaks olema **haridusliku sisuga ja seal peab olema õppeklasse ja töötubasid.**

- Kultuuri roll/funktsioon on pakkuda inimestele elamiseks tuge.
- Linnakodanikul on võimalus uues hoones osaleda loometegevuses. Toimivad kultuuritegevustega seotud ringid, koolitused ja rühmatreeningud juhendajaga. On avatud stuudiod linnakodanikele. (N: nõustamine arvuti ja telefoni kasutamise valdkonnas).
- See võiks olla koht, kus ülikoolide esindajad korraldavad avalikke loenguid linnakodanikele.
- Õppeklasside seinad on liigutatavad, et neist teha kiiresti väike saal.
- 1-2 suurt avatud ateljeed koos mõne klassiruumiga, kus saab istuda. Seal võiks minimaalselt paikneda kolm stuudiot (3x100m²). Islandi ja Viljandi kutsekooli lahendused on head. Klassiruumides peab olema vesi ja kanalisatsioon koos ventilatsiooniga, et oleks võimalik määrdunud käsi värvist ja savist pesta.
- Erinevad töötoad - restaureerimine, 3D printimine, õmblemine, ...
- Rahvaülikool otsib tehniliselt häid ruume loomealaste koolituste korraldamiseks. Rahvaülikoolil peaks olema seal oma koht.
- Seal on koht, kus teha bändiga proovi. Muusika salvestamise studio olemasolu.
- Suure konverentsi (ca 1000-1200 osalejat) jaoks on olemas piisavalt *networking*'u ruume.
- Kogu majas on PÄRISELT KIIRE internet.

15

Lahendusettepanekud (3-4)

Kultuurikeskuses on hästi korraldatud piirkonna loomemajanduse toodete müük ja rent - seal on korralik **kunstikauplus**.

- Eelnevalt tasub uurida, miks kunstikauplustel ei ole Tartus varem head edu olnud.
- Lõuna-Eesti elustiiliettevõtjate leiutiste, käsitöö ja suveniiride eksponeerimise ja ostmise võimalus.

13

Mõnus, loov, õdus, hubane, heaolutundega olemise koht - **kohtumispaik kesklinnas**.

- Kultuurikeskus oma raamatukogu ja kunstimuuseumi näituse alaga oleks aktiivne kodanikuühiskonna keskus.
- Tartu kultuurielule tulevase põlvkonna kasvatamise ning linnakodaniku kaasamise koht.
- Avatud, julge, elav ja sõbralik. Vajadus on linliku rahvamaja järele.

11

Lahendusettepanekud (5-7)

Multifunktsionaalne saal (kino, fuajee, aatrium, amfiteatri stiilis aatrium (300-500 kohta) või põnev saal (100-300 kohta).

- Tehnika peab võimaldama erinevaid teatri, kontserdi ja installatsiooni lahendusi (näiteks nupule vajutusega saab toolid kõik pöranda alla sõidutada ja saab suure saali 1 tunniga muuta tantsusaaliks).
- Tehnika peaks võimaldama uuel kunstil areneda. KUMU I korruse saal on hea näide. Võimalus teha tõusuga tribüüne ja tasapinnalist saali. Sobib publikule, kes istub, seisab või tantsib.
- On trend, et kasutatakse vähem lavakujundust, kuid kultuuritegevused sekkuvad olulistesse teemadesse nagu kliimamuutus jne. Selleks on tarvis lihtsalt muudetavat ruumi. Teha ruumide nõuded selgeks, et need ei hakkaks hiljem segama.
- Suure konverentsi (ca 1000-1200 osalejat) jaoks on piisavalt networkingu ruume.
- Mõelda läbi ruumi ümberkujundamise kulud - need peavad jääma madalaks.

13

Musta kasti (blackbox) teatrisaal (ca 300-500 kohta, min 150 istekohta)

- Saal on keskmise suurusega, vajalike lisaruumidega ning kaasaegse heli- ja valgustehnikaga varustatud
- Ei mõju steriilselt.
- Peaks olema saadaval hinnaga, mida linna ja riigi kultuuritoetused katta suudavad.

9

Suur saal ca 1000-1500 inimesele

- Paralleelsessioonide võimalused.
- See idee vajab läbimõeldud teostamist.

6

Lahendusettepanekud (8-11)

Osa ruumidest on 24 h avatud ööraamatukogu-talveaed, kogukonnakeskus.	9
Kultuurikeskuses on oluline kultuurielu infopunkt , mis jagab teavet ka Tartu muude kultuurivõimaluste kohta. Võimaldab eri muuseumide väljapanekuid, et kasvatada huvi erinevate kultuuriliikide vastu. Keskusel on "isuärataja" funktsioon. See nakatab linnaelanikke kunsti ja kultuuriga. Tartus on neli kunstikooli ja neli muusikakooli, kes saavad oma infot seal edastada.	9
Kaasaegne linna kunstigalerii (sh noortele ja lastele oma alad või oma galeriid). Suurem näitusepind (näiteks 900 m ²) võimaldab tuua Tartusse suuremaid installatsioone. Võrreldav Atlantise I korrusega, mis on 600 m ² . Galeriis on vaja kõrget lage, et skulptuure eksponeerida. Galerii võiks võtta enda alla ühe korruse.	9
Atraktiivne väliala - roheline park ja autovaba jõe kallal. <ul style="list-style-type: none">Lõhkuda piir hoone ja vaba õhu vahel. Väliala on seotud kultuurikeskusega. Majal on mõned seinad, mis on suvel eemaldatavad - on võimalus lõhkuda sise- ja välisruumi piire. Avatud kuvand, mis avaneb parki. Selles majas peaks olema rohelisust ja "roheline ruum", kuna asukoht on pargis.Võimalus püstitada ajutine varikatus väliürituste tarvis. Välilava peaks olema kultuurikeskuse juures või küljes, mida on lihtne kontserttegevuse jaoks kasutusele võtta.Tasub mõelda Vabaduse tänava sulgemisele ja planeerida see tänav väljakuks, mis on seotud Emajõe lauge kaldaga - võimalusel arendada autovaba ala Kaubamajast kuni Botaanikaaiani. Kultuurikeskus on sealäbi ühenduses jõe rannaalaga.Näited: uisuväljak talvel (500-600 m²), kelgumägi katusel, jne.Väikelastele mõeldud mänguväljak saab veelgi parem olema. Seal on ligidal beebivõimalustega WC.Linnamüüri eksponeerimine. Tartu väärtuste nagu rohelisus ja ajaloo ühendamise.	9

Lahendusettepanekud (12-15)

Demokeskus ettevõtjatele, noortele. Makerlab kultuuri võtmes.	6
Keskus peaks pakkuma teenuseid sünnist kuni vanaduseni . See nakatab linnaelanikke kunsti ja kultuuriga. See oleks kultuurikeskus kõigile. Seal võiks olla noorte ja vanade integratsioon.	6
Korraliku parkla ja jalgrattaparkla rajamine. Turvaline parkla lastevankrite hoidmiseks . Parkimine mõelda tõsiselt läbi, sest kesklinnas on vähe ruumi.	6
Kultuurikeskuses on oma lasteala . <ul style="list-style-type: none">Noortel peaks olema samuti oma ala.Iga nädal eri noortekeskus korraldab oma ürituse.Noorte kunstnike oksjon tuua uude kultuurikeskusesse.Taastada seal Laste Kunstikooli, tantsukooli ja muusikakooli ühisüritus "Väike Muusa".Võimalus maja küllastada laste rühmadega.	6

Lahendusettepanekud (16-21)

Kultuurikeskus võiks olla premium tüüpi hoone , sest siis saaks arendada maailma tasemel kunstiturismi. See on Tartu linna sümbolehitis , mida tullakse vaatama. Positsioneerida kultuurikeskus kallimasse (premium) hinnaklassi.	5
Tartu külalisel või turistil ja rahvusvahelisel kogukonnal on selles kultuurikeskuses huvitav. Keskuses peab olema väga hea rahvusvaheline tase , et turist seda külastaks. See hoone peaks pakkuma Tartu linnale rahvusvahelist konkurentsieelist. Välisriikidest pärit Tartus elavad kultuurihuvilised tunnevad ennast selles majas hästi.	5
Kohvikud - esimesel korrusel ja katuse korrusel on hea kohvik, kus on tõesti maailmatasemel toit, teenindus ja läbimõeldud muusikavalik.	4
Lastehoid . Heaolu võimaldavad ruumid, koos infoga (näiteks nädalakavaga, maalimine, voolimine, hingamine, koos juhendajaga).	3
Kultuurikeskuse park võiks näidata, et Tartu on ülikoolilinn, kus on " Tartu Vaim ". Kultuurikeskuses tutvustatakse Tartu Ülikooli erinevate erialade võimalusi. Koht, kus kohtuvad eri kõrgkoolide esindajad - tekivad innovaatilised ideed.	3
Majal on eri kuraator kvartalis või poolaastas . Tallinna Vabalava praktikat tasub näitena võtta aluseks.	3

Lahendusettepanekud (22-29)

Autonoomset kasutust võimaldav keskus , kus on mõeldud nii nägemis- ja kuulmispuudega inimestele. Seal inimene tunnetab, et see koht on mõeldud kõigile.	2
Kultuurikeskusel võiks olla linnaajaloo ruum , kus külastaja saaks 1 tunni jooksul ülevaate Tartu linnast. Väljapanek oleks kergem, et saaks kiiremini omandada ja see oleks ka lastele arusaadav. Kultuurikeskuses on koht Tartu mäluasutustele.	2
Hoone on ligipääsetav tehnikale ja transpordile . Suure kaubalifti olemasolu. Veoautoga või traktoriga on võimalus hoonesse siseneda. Põranda kandevõime on piisavalt suur.	2
Laste kunstikool võiks olla samuti selles uues kultuurikeskuses. Ruumivajadus on ca 1500 m ² .	2
Midagi peaks selles keskuses olema ka kehakultuuri jaoks (näiteks tatsimine, jooga, ...).	2
Mõtestatud kehakultuuriga seotud tegevustele võiks olla majas oma koht.	
Noorte tantsukool vajab ruume.	1
Hoone välisfassaad on selline, et seal on võimalik lihtsalt kujutada kunsti või reklaami.	1
Kultuurikeskuses peaksid olema " vaikuse toad " üksi olemiseks ja " sotsiaalsed ruumid " suhtlemiseks.	1

Sisukord

Sissejuhatus

1. Mis on kultuuriteenuseid pakkuvate hoonete peamised kitsaskohad täna Tartus?

2. Mida ja millises mahus peaks planeeritav kultuurikeskus Tartu südalinnas pakkuma?

3. Mis on Teie soovitusel kultuurikeskuse idee eestvedajatele ja hiljem arendajatele?

Kokkuvõte

Soovitused (1-3)

<p>Kultuurikeskuse arendamine peaks säilitama ja taaslooma rohealasid. Park, mänguväljak jms. funktsioonid jäävad alles. Seda on ju võimalik teha nii hoone liigendamise ja selle ümber ja vahele haljastuse pakkumisega, hoonesiseste oaside loomisega kui ka hoone välisilmesse (terrassidele, katusele) taimestiku toomisega. Teha koostööd botaanikaaiaga. Kasutada elemente, mis on ülikooli ja teadusega seotud. Pargitooliks on suur sirkel jne.</p>	15
<p>Kohe tuleb mõelda ülalpidamiskuludele, et hoone kulud oleksid madalad.</p> <ul style="list-style-type: none">• Soovituslikult planeerida nullenergia maja - energiatõhus hoone.• Rõhu asetamine keskkonnasäästlikele lahendustele, et selle uue keskuse ülalpidamiskulud oleksid ka tulevikus mõistlikud. Kohaliku puidu kasutamine ehitusel.• Nutikad tehnoloogilised lahendused. Kasutada tuleks töökindlaid tehnoloogiaid. Uute tehnoloogiate amortisatsioon on sageli väga suur - seadmete töökindlus on madal.• Uute ruumide halduskulud peavad olema madalamad kui senistel, siis jääb raha rohkem põhitegevusele. Kultuurisektor on väga hinnatundlik.	13
<p>Maja fookus tuleb panna paika. Tulevikumaja, et oleks ka 20 a pärast atraktiivne. Ärme kopeeri teisi, vaid mõtleme, mida meil Tartus on tarvis. Oluline on, et tekiks terviklik kultuurikeskus. Protsessi käigus tuleb murda "oma maja" arusaam. Keskendume tervikule, mis töötab hästi.</p>	9

Soovitused (4-6)

Koostööd erinevate linnaosade seltsidega, et **kaasata linnaelanike arvamust uue kultuurikeskuse loomiseks.**

- Kutsada linnaelanikke erinevatele seminaridele.
- Tutvustada ideed ajakirjanduses.
- Anda tagasisidet protsessi eri etappidest.
- Tuleb kaasata Poe tänava elanikke.
- Kutsuda kohe need juurde, kes on kultuurikeskuse vastu.
- Kaasata protsessi Tartu Arena huvirühm.

7

Kaasata häid arhitekte, et projekteerida väga hea hoone.

- Hoone sisu ja tegevus paistaks välja ja puud, park, jõgi ning vanalinn on nähtav hoone sees.
- Hoone peab olema väljast äge.

5

See **hoone peaks kandma Tartu linna identiteeti**, põhiväärtusi, eesmärke (vt arengukava) - SMART, kultuurilinn, puidu väärimine, sobib rohealale, on hubane. "Tartu on väike puidust linn". Meil on puidust ehitamises maailma tase Kodumaja näol. Seal on kogukonna "kiiksuga kultuur" ning keskus on seotud aastaringse linna kultuurikalendriga.

4

Soovitused (7-10)

Tartu võiks olla Üliõpilaspealinn.	3
Otsitakse huvitavaid sisustatud ruume, kus näiteks videoid filmida.	3
Detailides peitub saatan ehk kõik detailid tuleb põhjalikult läbi mõelda.	
<ul style="list-style-type: none">• Eri normid, mis on seotud kaasaegse kultuuriastusega tuleb teha eelnevalt hästi selgeks.• Tehnilise nõu küsimine AHHAA ja ERMi meeskondadelt.• Sildid võiksid olla kolmes keeles.• Lastele paigutada kraanikausid ja peeglid madalamale.	3
Teha ruumiprogramm hiljem tühjaks jäävatele ruumidele. Millised asutused saavad tühjaks jäävad ruumid? Kõik uued objektid võitlevad avaliku sektori eelarvest rahade saamise osas.	3
Milliseid muutusi toob eelarves kaasa uue kultuurikeskuse sünd?	

Soovitused (11-15)

Kultuur on muutuses, rollid muutuvad, **inimesed ei tule ainult kultuuri tarbima, vaid soovivad seda ka ise teha.**

- Osalushariduse toe võimaldamine nõu ning ressursidega, et teadlikkus erinevatest võimalustest tõuseks.
- Kaasaegses kultuuris kajastatakse ka tõsisemaid teemasid, nagu keskkonna teemad (ühekordsete nõude mittekasutamine). Teatrid ei tooda enam kalleid uusi kostüüme, vaid sõnumit antakse edasi teistmoodi.
- Uus kultuurikeskus kannaks edasi sõnumit, kuidas ressursse säästlikult kasutada.
- Aitab kultuuril uueneda ja traditsioone säilitada.

Korporatiivpartnerite või ettevõtjate kaasamine kultuurikeskusesse.

Uurida põhjalikult, **mida Tartu inimestel vaja on** ja milliseid inimesi see keskus Tartus toetama ja juurde meelitama/kasvatama peaks; mis on tulevaste põlvkondade kultuurivajadused või mida peaksime neis taasäratama? Tartu tugevus on personaalne lähenemine. See peab uues keskuses säilima.

Stagnatsiooni vältimiseks tuleb kasuks nõ **kuraatorprogramm**. Maja eestvedajad peaksid olema ettevõtluse taustaga ja ei tekiks tunne, et kõik kulud tuleb linnavalitsusel endal tasuda.

Planeerida hoonesse palju loomulikku **päevavalgust**.

2

2

2

2

2

Soovitused (16-19)

Kultuurikeskusega tuleb näidata, et Tartu on UNESCO kirjanduslinn ja kuulub loovlinnade võrgustikku.	1
Kultuurikeskuse ehitamisega tuleks lahendada 1-2 probleemi väga hästi , et tekiks korralik tõmbekeskus. Palju teenuseid keskmisel tasemel ei ole mõtet arendada. Oluline, et ei tekiks tavapärase rahvakultuurikeskus või kultuurimaja sellisesse kohta.	1
Linn ei peaks uues keskuses korraldama tasuta üritusi linna raha eest.	1
Uurida Antoniuse õue kogemusi haridusliku ja kunstnikele mõeldud ateljeede pakkumise puhul.	1